

Ř 12,4-16 Mšeno 19.1.2014

Na dnešní 2. Neděli po Zjevení Páně připadá podle Hesel jednoty bratrské text z epištoly apoštola Pavla křesťanům v Římě 12 kap. verš 4-16.

Text:Ř 12,4-16

Dlouhý výčet povinností. Některé jakžtakž splnitelné, jiné téměř nemožné.

První reakce některých posluchačů i kazatelů je, že jde o apoštolovo moralizování. Všichni jsme vlastně byli od malička vychováni na neustálém napomínání. Sed' rovně! Jez pořádně! Vezmi si čepici! Zapni si kabát! Neloudej se! Jako bych to slyšel! A mně se často nechtělo.

Nikdo nepochybuje o tom, jak je užitečné, aby si dítě osvojilo dobré návyky, třebaže jejich užitečnost nechápe.

Ale i jako dospělí potřebujeme občas napomenutí, připomenutí toho, co je správné a co je třeba i když se nám do toho moc nechce. Většinou nám to však mnoho nepomůže. Jen si na chvíli uvědomíme rozdíl mezi ideálem a naším reálným životem.

Apoštol Pavel napomenutími nešetřil. Byla to ostatně obvyklá součást dopisů, když někdo starší či váženější psal někomu mladšímu či níže postavenému. Říkalo se tomu paraklésis a znamená to jednak povzbuzení, poučení i napomenutí. Od stejného slovesa parakaleo je odvozeno i jméno Paraklétos a evangelista Jan tak nazývá Ducha svatého. My to překládáme duch Utěšitel. Čili i to utěšení v tom zaznívá.

Když apoštol Pavel psal do sborů, které založil a kde i pobýval, jeho paraklésis je stručnější a míří do situace sboru. To není případ epištoly Římanům. V Římě apoštol nikdy nebyl a sbor neznal. Píše tam, aby sebe a své učení představil, neboť se tam přijít chystal. V paraklési tak vlastně vypsál svou představu ideálního života křesťanského sboru a jistě nečekal, že, pokud tak římsí křesťané nečinili již předtím, začnou tak činit na jeho pokyn.

Že si byl apoštol vědom, že píše do hlavního města říše je patrné i z toho, že začíná s přirovnáním sboru k tělu s mnoha údy. To není originální myšlenka Pavlova, ba ani myšlenka křesťanská – zato v Římě to znal každý.

V slavné historii města je zaznamenána událost cca 500 let před Kristem. Řím byl tehdy republikou, ale všechnu moc měli patriciové. Ti zasedali v Senátu. Lid (populus) nebo také plebs, řemeslníci a rolníci, je museli živit ze svých daní. A tak se stalo, že plebejové odešli z města a utábořili se za městem. Patricij Menenius Agrippa byl Senátem vyslán, aby je přivedl zpět. I vypravoval prý jim bajku o tom, jak se údy jednoho těla rozhodly bojkotovat žaludek, protože ten nic nedělá a jen

přijímá. Ale začalo chřadnout celé tělo. Na to prý plebeje přiměl vrátit se zpět. Přirovnání společnosti k tělu s mnoha údy nesejí. Víme, že jsou části těla zbytné a části naprosto nezbytné. Ostatně ani plebejové nebyli na hlavu padlí a vymohli si, že jimi zvolený zástupce tribunus plebis /tribun lidu/ mohl vetovat zákony Senátu namířené proti lidu a tím byl jistý sociální smír zachován.

Příměr společnosti k organismu použilo více antických autorů před Pavlem (naposledy asi Cicero v De officiis neboli O povinnostech).

Apoštol si toho byl vědom, a proto říká, že jsme jedno tělo v Kristu. To je to pojítka, které drží jednotlivé údy pohromadě.

To je jistě velký pokrok od představy společenství jako organismu, kde jednotlivé údy nemohou žít samostatně, ale jen v celku těla. Vírou – a ta je jen osobní, ne kolektivní – skrze Krista tj. skrze milost získává každý jednotlivý úd nějaký dar. Ten se ale nemá kde jinde projevit než ve službě svým bližním. To je hlavní objev apoštola Pavla a zdravé dědictví židovské zbožnosti. Vždyť i ten zákoník se ptá Ježíše: Mistře, co činně život věčný dědičně obdržím? Tedy: co mám dělat? Ne správná teorie, nýbrž správná praxe je obsahem židovské zbožnosti.

Kdybychom znovu pročítali jednotlivé apoštolovy pokyny, jistě bychom s každým z nich souhlasili a téměř každé jeho ustanovení by bylo na samostatné kázání.

Zůstaňme raději u celku. Kdyby existoval nějaký sbor, kde by se skutečně vše tak dělo, byl by to ideální sbor a jistě by si každý přál do něj chodit.

Já ale ne. Z nějakého důvodu bych se necítil v něm dobře.

Asi bych se jich zeptal: jaký je cíl kam míříte? Nikam? Chcete zůstat ve svém sborečku a jen okrajově vycházet ven? Tohle je, bratří, perfektní asylový dům, zejména pro utištěné, trpící a unavené, aby tu nabyli sil a odvahy, ale nemůžete tu žít věčně. Vždycky budete žít hlavně venku, kde panují jiné poměry.

Kdo to věděl lépe než apoštol Pavel! Proč stále vyrážel na misijní cesty vstříc novému nepřátelství a nepochopení, když mohl zůstat v jednom ze sborů, které založil a tam budovat dokonalé obecenství? Reverend Martin Luther King také mohl zůstat ve svém baptistickém kostelíku v Alabamě a tam kázat o své filosofii nenásilného protestu. Místo toho jel do města Memphis /Tennessee/ podpořit stávkou popelářů – a tam ho zstřelili.

A nejen to. Je vůbec cílem sboru vytvořit harmonické společenství? Pro mě, přiznám se, je dokonalá harmonie synonymem dokonalé smrti. V ní ustává jakýkoli pohyb, neboť ten je vždycky vychýlením, něčím disharmonickým, co je třeba – a někdy horko těžko – znovu harmonizovat.

To platí i v životě. Spousta žen (ale i mužů) touží po harmonickém manželství. Kdyby se jim to podařilo, pak si budou vymýšlet nějaké pseudoudálosti (jako třeba kam na dovolenou), aby neumřeli nudou. Naštěstí, život je natolik komplikovaný, že do jejich života občas vpadnou jiné a nečekané události, aby měli co řešit.

Skutečný život je událost, která se děje jako pohyb vstříc přicházejícím výzvám a to platí i pro život sboru, na němž máme nějakou účast. To není nic harmonického, ale je to život.

Centrálním pojmem pro apoštola je láska, řecky agape, a my víme a už jsme poučeni, že to je něco jiného než běžné řecké slovo eros. I já jsem už několikrát vykládal, že eros je láska někoho méně krásného ke krásnějšímu, zatímco agape je láska někoho krásnějšího k méně krásnému..

V církvi se tak nějak vžilo, že agape je láska duchovní, eros láska pozemská. Já s tím mám trochu problém:

Ježíš řecky nemluvil a toto pojmové rozlišení neznal. Patrně užíval pro obě lásky stejného semitského slova od kořene „ahb“. Zato co mínil Boží láskou vysvětlil jasně v podobenstvích, z nichž stěžejní je pro mě podobenství o marnotratném synu. Když ten požádal otce vyplacení svého podílu na majetku, otec ho beze slova vyplatil. Žádné přemlouvání, žádné scény zhrzené lásky. Když pak syn majetek promrhal a zahanbeně se vracel domů, čteme, že otec ho už z dálky zahlédl na cestě a běžel k němu, aby ho objal. A my vytušíme, že celou tu dobu ho vyhlížel.

Co je na tom duchovního! Je to nejhlubší lidský cit! Nezrušitelná lidská láska.

Jako častý brouzdač na internetu jsem nemohl nenarazit na hnutí Goscha, které založil známý Igor Chaun. Na videích vystoupilo již mnoho duchovních lidí, kteří se nějak povznesli do duchovních sfér a mají zážitky, až člověk žasne. A velice často hovoří o lásce, která na ně z těchto sfér působí a prostupuje je. Záběry účastníků z jejich setkávání ukazují samé krásné lidi, a i oni jsou jakoby viditelně prospyceni duchovní láskou a také se tak k sobě vzájemně chovají.

Vůbec nezpochybňuji jejich prožitky. Pokládám si jen otázku. Mohli by ti lidé milovat někoho, kdo není jako oni?

Vždyť láska–agape, o které nepochybně mluví, je právě to: láska k někomu, kdo je třeba i hloupější.

Na druhé straně, teď budu trochu osobní, když mi kdysi některá dívka řekla, že mě miluje, vždy jsem se strašně lekl a první co mě napadlo, že miluje svůj obraz o mně - a to nejsem já! Když mi nedávno jedna paní, mnohem starší než já, napsala jak si mě váží, lekl jsem se úplně stejně. Vždyť i v duchovní lásce můžeme milovat svou představu o někom.

O lásce se nemá mluvit. Zejména ne v politice. Tam je to buď jen prázdná fráze anebo něco velmi nebezpečného.

Asi vám nic neříká jméno Erich Mielke. Erich Mielke byl víc jak třicet let ministrem státní bezpečnosti, tedy šéfem proslulé Stasi v bývalé NDR a to až do listopadu 89. Když ho hned po pádu berlínské zdi začali kritizovat poslanci tehdejšího parlamentu NDR, uraženě pateticky vzkřikl: Ich liebe doch alle Menschen!(já přeci miluji všechny lidi!).

Je to na YouTube jako perlička, ale on to myslel vážně. Vybuodoval obludný aparát z lásky k lidu.

Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. Na to musí být dar od Boha. Nevím jak kdo z vás, ale já to neumím. Radování mi moc nejde ani v mém vlastním životě a pláč mého bližního mě doslova ničí. My máme tišit pláč plačících nějakým skutkem nebo slovem, a když nemůžete nic udělat a slova vám připadají prázdná, jakou cenu má se rozplakat také? Snad tím apoštol myslel ochotu vyslechnout strasti bližního. Možná znáte oblíbený slogan stoupenců multikulturalismu, neboli soužití lidí různých kultur: nepřítel je ten, jehož příběh jsme ještě neslyšeli. Mínil se tím, že se znalostí jeho životního příběhu se nám cizinec stane bližším ne-li bližním. Já to nepodceňuji. Faráři na to obvykle mívají manželky. To pak tvoří dokonalý pár. Já farářem nejsem, zůstanu tedy, jak jsem.

Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku a rozsuzuje touhy a myšlenky srdce.